

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

Prima pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Sermo

per prouidentie clipeū munimur. multū em̄ offenderent animū
aduersa mūdi supuenientia. si nihil aduersi crederemus contin-
gere. Secūdo ut Cris. dicit hec ideo predixit eis ut ostenderet
se cuncta p̄uidere futura. Tertio ut ideoz dicit. hec ideo illis pre-
dixit. ne blandiens et adulator videretur. promittēdo placita
nec prediciendo aduersa s̄c̄

In die penthecostes

Sermo xlix

¶ Quis diligit me sermonē meū s̄c̄. Jo. 14. nul-
lus sermo p̄dicatoris est p̄ficius. nisi spiritus
sanctus igne caritatis linguā ipsius accendat
vnde hodierna die legit. Act. 2. q̄ p̄mis p̄di-
catoris legis euangelice apparuerunt disper-
dite lingue. tanq̄m ignis. seditq̄ sup̄ singulos eorum. et repleti
sunt omnes spiritu sancto. et ceperunt loqui p̄ ut sp̄s sanctus
dabat eloqui illis. Sed rursus in vanū laborat etiam ardens
sermo p̄dicatoris. nisi in corde audientium sit sp̄s sanctus vitatis
magister. vñ Cris. nisi sp̄s sanctus cordi assit audientis. otiosus
est sermo doctoris. nemo ergo docenti homini tribuat. qd̄ ex ore
docētis intelligit. qz nisi intus sit qui doceat doctoris lingua ex-
terius in vacuū laborat. hunc igit̄ sp̄s sanctus p̄ficiū totius vi-
tatis magistrū inuocemus dicētes. veni creator sp̄s s̄c̄. q̄tinus
ad gl̄iam tāte solennitatis et dicit valeant et intelligi. eo audo-
re q̄ sue sint grata maiestati et n̄re salutis p̄ficiā. ad qd̄ impetrā-
dum matris mie suffragiū postulemus.

Prima pars B
¶ Quis diligit me sermonem meum s̄c̄. dicit. Aug.
super ps. duas ciuitates duo faciunt amores. celeste
Hierusalem facit amor dei. babiloniam infernalem
facit amor seculi. interroget ergo se quisq̄ qd̄ amet
et inueniet. vnde sit ciuis. saluator vero noster volens nos fieri
ciues sanctorū celestis Hierusalem. hodierna die diuinū amo-
rem qui est spiritus sanctus misit in corda credentium. quo ar-
dentes licet adhuc peregrini superne ciuitatis Hierusalē ciues
efficeremur. de quo agitur in presenti euangelio. quod in tres
partes diuiditur primo ponitur q̄ multipliciter sancti spiritus
virtus sanctificat animos sui p̄ntia. 2°. q̄ dulciter eius affectus
solat mellos de xpi absentia. ibi. nō turbet s̄c̄. 3. q̄ suauiter eius
impet9 egit. vt xps impleret p̄ris obediētā. ibi. iā nō m̄lta lo-
quar. p̄t̄ p̄mū scidū q̄ tribus scificationibus mētēs n̄ras sp̄s sanctus
p̄ficiat p̄mo i ordie ad deū q̄ ē ex dilectōe dei sedo i ordie ad se-
ipsum in cognitiōne veri. ibi. hec locutus sū vobis. 3° in apacōe
ad p̄ximū i cordia ai. ibi. pacē relinquo vobis C Quid

igit fiat in nobis ex dei dilectione. considerandum est: si quis diligit me: diligendus est deus. sed quare et quod dicit Ber. l. de dil. deum vultis inquit me audire quare et quod diligendus sit deus. et ego causa diligendi deum deus est. modus vero sine modo diligere. ob duplicem aut causam propter seipsum diligendus est. primo quidem. quia nihil iustius amat. prouenit enim nos amando. quia creauit nos. dedit corpus nobile etiam nobiliozem. deseruat et protegit atque etiam sic dilexit mundum. ut filium suum unigenitum daret pro nobis in mortem. iustum est igit amare suum amantem vni. Xude cath. ru. z. Nulla inquit est maior ad amorem inuitatio. quam prouenire amando. et nimis durus est animus qui dilectionem et si nolit impendere nolit esse rependere. Alia causa est. quia nihil amat fructuosius nihil iocundius. nihil suauius. Bern. diues est deus in omnibus quae inuocant illum nec tamen habet quicquam se melius. sed dedit in meritum. se suauat in premissum. se apponit in refectionem animarum sanctarum. Item modus diligendi deum est sine modo vnde. Ber. cum dilectio que dedit in deum. tendat in imensum. tendat in infinitum. nam infinitus est deus et inmensus quoniam queso debeat finis esse nostri vel modus amoris. Ad hunc Ber. 10. et 11. de dil. deum. quod diligendi deum quatuor sunt gradus. primus est cum homo diligit deum propter seipsum hominem. ad quem prouenit ex aiali amore. quia cum homo nullum alium nisi seipsum diligit attendensque sibi ipsi non sufficere in necessitatibus incipit deum dilige propter seipsum. quia si sibi est utilis. Secundus gradus est diligere deum et propter commodum proprium. et est propter ipsum deum. ad quem gradum venit homo considerans. quod recessus ad deum frequenter sit liberatus. sola ipsius benignitate nullis suis meritis. tunc enim esse si ferreum pectus habuerit agnita tanta ipsius bonitate sic diligit deum propter commodum proprium. quod est ipsum deum et in hunc gradum sunt promissae spiritus. pro eo gradus totus quasi mundum est. Tertius gradus amoris est cum aliquis diligit deum propter ipsum deum solum ille amor verus gratuitus castus et iustus est quia non querit quae sua sunt. huiusmodi dei ad hunc gradum prouenit. quia dum frequenter recurrit ad deum interpellando pro suis necessitatibus. gustat esse quod suauis est dominus. ita ut ex tunc magis aliquid ad dei amorem gustata suauitas. quam vergens necessitas. vnde tunc diligit deus quia bonus in se non quia bonus est diligenti Quartus gradus est quando seipsum diligit homo propter deum huiusmodi amor est summatius felix. quando ad hunc prouenit gradum. sit ut simus domino inebriatus amore obliuiscat sui. factus sibi tanquam vas perditum. totus pergit in deum et adhaerens cum deo vnde cum eo spiritus fiat seipsum ei perdere tanquam quod non sit. et a semetipso exanimari et pene anulari. celestis est conuersationis non humane. hic est amor sanctus. castus dulcis. et suauis. affectio pura. et defecta intentio voluntatis ubi nihil proprii est

Sermo

amixtur. h. totū diuinū qd ē sentit sic affici deificari ē. hūc amo-
ris gradū pauci in vita pnti. raro ⁊ raptim expti sunt. h. hunc
in celesti patria expectamus. ¶ Sed considerandū est q̄nāz
sit iste amor. q̄ sic extra nosmetipsos rapimur ad diligendū de-
um iste reuera amor nihil est humanū. sed spūscū. vñ Aug.
15. de tri. deus spūscū qui pcedit ex deo. tūz datus fuerit hoī
accendit eū ad diligendū deū ⁊ primū. ⁊ ipse dilectio ē. ⁊ apls
Ro. 5. dilectio inquit dei diffusa est in cordibz nris p spūscū
q̄ datus ē nobz. hoc dono amoris nec deū nec primū nec semet-
ipsoz diligunt mūdāni hoies. q̄ idolū sibi fingunt amoris mū-
dani. puez nudū ⁊ allatū ⁊ tūz equo rabido insidentem. iste
deus nō est deus h. dyabolus. qz omnes dy gentium demonia
et ideo imitit in eos amores turpissimos. q̄ nō sūt amores sed
more amariores sūt em imissiones scupiscenaruz p angeloz
malos. que a deo sunt turpes. vt q̄ corde cāpiunt erubescerēt
esse nō. iste deus amoris excecavit Samsonē. deiecit Dauid. sa-
lomonē insatiavit. ⁊ tñ videm⁹ cecos homines. q̄li fatuos hūc
amorē emendare carminibz. laudare verbo. ac p hoc cū Salō-
mone adorant astartheu deā sydmioz. molochidū amonita-
rum ⁊ camos deū moabitar. iste deus amoris fecit edificatū in
ciuitate Babilonie infernalis quo omnes suos fideles deducet
et hoc ē rōcha istius amoris que fingit. sed diuin⁹ amor q̄ san-
ctus impollutus spiritualis et deus est verus. deducet in hierū-
salem celestem. psal. Spiritus tuus bonus deducet me ⁊: E
Deinde ponit effectus quatuor diuine dilectionis. quoz pri-
mū est obseruantiā mandatorū dei. vnde dicit Aug. viuendo sancta
vita. faciēdo precepta. pseuerando in bonis. Jo. 14. qui habet
mandata mea et seruat ea. ille est qui diligit me. nam vt dicit
Greg. probatio dilectionis exhibitio est operis. nunq̄ enim est
dei amor otiosus. operat enim magna si est. si vero tenuit ope-
rari. amor non est. tanta demq̄ est vis amoris. q̄ nihil difficile
videt amanti. vnde sen. in prouer. nihil est quod non tolleret.
qui perfecte diligit. et petrus rauē. dicit nil durum. nil amaz
nil graue. nil letale computat amor verus amor impetrabilis ē
lorica. respuit iacula. gladiū excutit. periculū insultat. mortē ir-
ridet. Nota q̄ aliqui sermonē chzisti seruant timore. quidā ve-
ro spe mercedis. alii vero ex dilectione. mandata em p̄ssimili-
as faciūt seru⁹ timore. opari⁹ mercede. sed filij dilectōe. quidam
igit̄ faciūt p̄cepta xpi timore extremi iudici et pene iseri ⁊ ut dicit
au. de ca. m. isti sūt insipientes q̄ timore capiūt deo huiē q̄ vō spe me⁹

vobis sunt mercenarij. nec veram habent caritatem. qz vt dicit
 Ber. 8. de dil. deū nō sine p̄mio diligit deus. h̄ absq̄ p̄mij in-
 tuitu diligēdus est. verus em̄ amor seipso contentus est. ⁊ verus
 amor p̄mij nō q̄rit. h̄ meret. Illi v̄o qui sola dilectione ser-
 uant xpi mandata sunt filij ⁊ amici dei. in quibz tm̄ dei dilectio
 p̄ualet qz vt dicit Xu. 3. de cath. ru. 3. etiaz si in pune possent
 dei tm̄ dilectionē offendere vererent. qui etiaz inferni penas nō
 timerēt dūmō deū diligerēt. vñ. ps. si ambulauero in medio
 vmbre mortis nō timebo mala ꝛ. Secund⁹ effectus dilectōis
 diuine est. qz diligēdo deū a deo diligimur. vñ dicit. et p̄ me-
 us diligit eū. nec diligit pat̄. quin et filius diligit. vñ Jo. 14.
 qui diligit me diligit a p̄re meo. ⁊ ego diligā. diligit etiā sp̄
 ritussandus. qui amor est diligētis patrē. ⁊ filiū. nisi em̄ amor
 diligeret amantes nequaquā cōmunicaret se amanti b̄o imō prius
 amor iste amat q̄ amatos amātes faciat. Idē ē sp̄s quo diligi-
 m⁹ filiū ⁊ quo p̄r ⁊ fili⁹ nos diligunt. ⁊ Tertiu⁹ qd̄ seq̄-
 mur ex dei dilectōe est aduentus deitatis i nobis. vñ dicit. et
 ad eū veniemus: qz vt dicit dyomis⁹. amor transformat amā-
 tem i amatū. ex quo deuz diligimus in ipsā dilectōem q̄ deus
 est transformamur. ad eū euntes nō passibz corpis. h̄ affectibz
 mentis vt dicit Aug. h̄ ex eo qz nos diligit deus. non quidem
 transformat i nos h̄ transformatus i se nos recipit ⁊ h̄ ē ip̄⁹ venire
 ad nos. vñ Aug. veniunt inquit ad nos duz venimus ad eos
 veniunt subueniēdo. venimus intueno. veniunt implendo. ve-
 nimur capiendo. nec veniunt pat̄ ⁊ filius sine spiritussando. nō
 em̄ veniunt nisi amātes p̄ sp̄itū. nihil v̄o ē intimius amato
 q̄ amantis dilectio. imo p̄ dilectionē amans est intimius ama-
 to. ⁊ ideo huic aduentui diuinitatis nihil prestat hitaculū. nisi
 sola dei dilectio. q̄ capacē facit nostrā mentē suscipere diuinitatis
 p̄sentia. Quartū qd̄ sequit̄ ex dei dilectōe est hitatio diuinitatis
 nō transitoria. h̄ p̄manens in nobis. quo nihil felicitus in p̄nti
 vita esse potest. qz ē quoddā future beatitudinis initium. d̄ um-
 mens rōnalis suo creatori ad cuius est imaginē adita spiritua-
 liter copulat. vñ dicit. ⁊ mātionē apud eum: qui diligit et ser-
 uat mādata: faciemus: pat̄ filius ⁊ spiritussandus. vñ de sp̄it-
 ussando dicit. Jo. 14. aliu⁹ pacitū dabit vobis. vt maneat v̄-
 bisq̄ in eternū ꝛ. h̄ vt dicit. Gre. in quorundaz corda venit di-
 uinitas. qm̄ p̄ sp̄ntionē dei respectum recipiunt. h̄ nō manet
 quia temptationis tpe hoc ipsū qd̄ acceperāt obliuiscunt. in eo
 v̄o q̄ v̄e diligit sic veit diuinitas vt maneat qz sic diuinitatē amor
 v̄o ip̄⁹ penetrat vt ab h̄ amore nullo tēptacōis ipetu recedat

Sermo

Deinde ostēdit q̄ sine dilectōe nullus seruat mādata: qui nō diligit me sermones meos nō seruat: impossibile est em̄ vt sine caritate dei p̄cepta seruet et dato q̄ aliquis videret implere oīa mandata. si tñ deū nō diligeret. eēt totius legis transgressor. qz diligere deū ex toto corde est p̄mū ⁊ maximū mandatū. in quo vniuersa lex pendet ⁊ p̄phete. qui diligit omnie dei mādatū obseruat vt dicit Aug. de laude caritatis. Deinde amen dat sermonē quē vult obseruari. qz est mandatū patrū dicens et sermonē quē audistis nō est meū. h̄ eius q̄ me misit p̄ris. q. d. ideo p̄ diligit seruante sermonē meū. qz sermo iste p̄ris est Jo. 12. a meipso nō loquar. ⁊ Jo. 7. mea doctrina nō est mea h̄ eius q̄ me misit. seipm̄ em̄ vt dicit Aug. intelligi voluit. quia nō suū. h̄ p̄ris ē vrbū. quō nō sua imago. h̄ p̄ris neq̄ seruus ē filius. h̄ filius ē p̄ris. recte igit̄ actori tribuit. qd̄ facit equalis a quo habet hoc ipm̄. qd̄ ille est eq̄litas in d̄ra. 20. ponit sanctificatio mētis in cognitiōe veri. veritas em̄ sanctificat. Jo. 17. p̄ sanctifica eos in v̄itate. sermo tuus v̄itas est. vñ dicit: hec locutus sū vobis apud vos manēs: corpali p̄ntia. nā vt dicit Aug. alia est mansio quā p̄misit futuraz. quā cū p̄re ⁊ spūsancto intrinsecis mētēs v̄as spūaliter inhabitat. qz v̄o ea que illis locutus fuerat abscondita erant. id̄ spūsancto eis p̄mittit totius veritatis doctorē. d. Et pactus at̄ spūsanctus: pactus grece latine dicit̄ aduocatus vel solator vt dicit Gre. ⁊ vtrumq̄ recte dicit̄ spūsanctus. aduocatus em̄ est. qz p̄ errore delinquentū apud iustitiā p̄ris intuenit. dū eos quos repleuerit exorantes facit. Ro. 8. ipse spūs postulat p̄ nobis gemitibz inenarrabilibz Item solator est. qz de peccati p̄petratōe merentibz. dū p̄parat spem venie. ab afflictione tristitie mentē leuat. vñ cantat ecclesia. solator optime. dulcis hospes aie. dulce refrigeriū ⁊ sublequetia. Item iste spūs dicit̄ spūsanctus ⁊ spūs v̄itatis. spūs quidez dicit̄ rōne vite. om̄e em̄ viuens spū viuunt. iste vero spūs summa diuinitatis est vita Jo. 6. spūs ē qui viuificat. caro nō potest quitq̄. Gre. i moza. hitare in corpe aiaz p̄bant vitales sensus corpis. hitare in aia spm̄. p̄bat vita spūalis. Itē dicit̄ spiritus rōne amoris. amor em̄ quicunq̄ nature spiritualis est. qz p̄tingit amor velut spūs quecunq̄ m̄tima. iste v̄o spūs amor diuinus est. Itē dicit̄ spūs rōne v̄tutis nihil em̄ v̄tuosius est spiritus. et quanto aliquid ē spūalius. tanto ē virtuosius. iste vero spūs est tante virtutis: vt eo opante oīa sint creati. ps. emitte spm̄ tuū et creabunt. ⁊ oīa v̄tute ei⁹ subsistūt dicit̄ etiā spiritus sanctus: qz ipse sanctus est. ⁊ eos quibz dat̄ sanctificat. Sancti

Ab offing.

ficat aut aiaz. 7. domus que sunt spūs sapie et intellectus. spūs ali
 li et fortitudis. spūs scie et pietatis. et spūs tioris dñi qz vt dic
 Gre sup Eze. timor dei facit humiles. pietatis studiū misericordes.
 scientia discretos. fortitudo mentis laboriosos. consiliū scōs. intel
 lectos puidos. sapientia maturos. et die. sup Mat. domū in q̄t
 sapientie spiritale donū edificat. intellectus gubernacula inue
 nit. consiliū discrete opat. fortitudo in patientia possidet aiaz. scie
 tia diuitias salutis acquirit. pietas p̄tem cōmutat prosperitatez
 p futura. timor humilitatē cōseruat. et omne pctm expellit. dī vl
 terius spūs iste spūs veritatis. qz hez cognitio veritatis dei filio
 attribuat. qui ē verbū et veritas. adherere tñ ipi veritati cognite.
 non ē nisi p spūsanctū q̄ veraces nos facit. et veritatis amatores
 sicut em ipse amoz cōnectens p̄tem filio. vt p̄ in verbo veritatis
 sibi cōplaceat. ita idē spūsanctus diuine veritatis verbū rōnali
 menti cōnectit. Deinde ponit spūsancti aduentus: quez
 mittet p̄ in noie meo: In noie xpi spūsanctū mittit. i. i fide no
 mmis eius. vl qz a filio ipse spūsanctus mittit. qd tñ filij a pa
 tre habet. vñ Jo. 15. dixit xps se mittere spūsanctū a p̄re. Dup
 lex est aut missio spūsancti vna quide inuisibilis q̄ cū p̄re et filio
 venit ad sanctificandū mentē. Jo. 3. spūs vbi vult spirat. et voce
 eius audis. sed nescis vñ veniat. aut q̄ vadat. Altera vero mis
 sio spūsancti est visibilis. que aliq̄b signis sensibilibz eius aduē
 tū cōmonstrat. quō hodierna die ipse spūsanctus aplis cōgrega
 tis in vnū missus fuit. iuxta illud qd legit. Actu. 2. dū cōplere
 tur dies penthecostes erant oēs discipuli p̄ter in eodē loco. et fa
 ctus est repente sonus tanq̄ aduentus spūs vehementis. et re
 pleuit totam domū vbi erant sedentes. et appuerunt illis disp
 tite lingue tanq̄ ignis. seditqz sup singulos eoz. et repleti sunt
 oēs spūsancto. et cepit loq̄ put spūsanctus dabat eloqui illis
 ¶ Circa cuius missionē plura cōsideranda occurūt. p̄mo ueniē
 tia t̄pis qz dicit dū cōplere nē dies penthecostes. et dies quinq̄
 gene vl dies. 50. qui sunt a resurrectione vsqz ad diem hāc. di
 es em ista apud iudeos erat celebris qz in ea acceperūt legez qu
 quagesimo die egressions de terra egipti. descendit em dñus
 sup montem ozeb in flāma ignis. et cunctis audientibz legem de
 dit. Item spūsanctus die quinquagesima scz die dñico venit in
 aplos in linguis igneis. et legem spiritale dilectionis et carita
 tis eoz mentibz imp̄ssit. Item dies iste cū sit quinquagesimus
 est libertatis et redemptionis. significat em iubileū. qui erat an
 nus quinquagesimus quo a buitute oēs liberabant. vt dī Le.
 25. Et ideo ueniēter in eo missus ē spūsanctus. quia vbi spū

Sermo

domini ibi libertas. z. cor. 3. Item dies iste erat exultationis & gaudij. vñ aduentus in eo est missus spūssctūs. q̄ est mētis gaudium & exultatio. R. Secdo ponit dispositio recipientium vna est animoz vnitas. erāt omnes discipuli parit̄. i. pari animoz & voluntatū assensu. fugit enim spūs omnē discordiam et dissensionē. Altera dispositio est quies et stabilitas mentis. in eodē loco. qz nō discurrebant huc & illuc vagando. Tercio ponitur sensibile signū aduētus spūssctū. factus ē sonus. nō fuit ille sonus substantia spūssctū. h̄ effectuz sui aduentus in sonomōstrauit. qz p totū orbē insonuit. vocē apłoz. sap. 1. spūs dōmīni repleuit orbē terraz. & hoc qd cōtinēt omnia sciam habet potēs. Quarto ponitur subitus eius aduētus. repētē. subitōs em̄ facit spūssctūs sine pigritia. vnde Ambro. nescit tarda molimīa spūssctū grātia. vel dicit̄ repente sonuisse. eo qz sonitu sui aduentus rapiat extra se. Quinto ostēdit vñ audit⁹ fuerit iste sonus. de celo. de celo sonuit vt ad celestia amanda rapiat non sic sonat spūs cupie. nec spūs auaricie nec spūs supbie. sonāt em̄ spūs isti de cupia immūde carnis. Sexto ponit ei⁹ aduēt⁹ alterum signū. tanq̄ aduentū. hoc signū fuit amotio. nec em̄ spūssctūs moueri potest. nec veniendo in apłos mutauit locum qui vbiqz est. sed p amotionē exterius factā dedit intelligere visibilit̄. qz omne mundanū abstulerat a cordibz discipulozum. & ad eoz mentes inuisibilit̄ venerat. Septimo ponit maiestas venientis. spūs vehemens. vehemens dicit̄ spiritus. quia est vltra apprehensionē mentis sua magnitudine et maiestate. Itē dicitur vehemens. i. ve adimens. qz tollit omne ve pene & culpe. et omnē tristitiā. Item dicitur vehemens quasi mentem vehens. quia mentem suslinet & roborat ad bonum operandū. Item dicitur vehemens quasi vertens mentē quia a carnalibz vertit ad spiritualia. Gal. 5. spiritu ambulante et desideria carnis nō p̄ficiētis. Octauo ponit spiritus plenitudo. et repleuit iste sonitus. repentinus. spiritus vehemens. totam domū que domus ecclesiam significat. in qua soli illi replent̄ spūssctō. qui in ea manent p fidem et dilectionē. vñ dicit̄. vbi erant sedentes. Nono ponitur visibile signū. et apparuerunt illis disperdite lingue. In figura lingue eis apparuit qz loquētes eos factur⁹ erat. Mat. 10. nolite cogitare quō aut quid loquamī nō em̄ vos estis qui loquamī. sed spūs p̄ris v̄ri q̄ loquit̄ in vob. Decio ponit alterū signū visibile tanq̄ ignis. radij quidē ignis ardentis apparuerunt sup eos in linguis igneis qz spūssctūs mētēs accendit igne sui amoris. vñ dicit̄. veni sancte spūs reple tē. Iste ignis

consumit peccata calefacere desiderio eternoꝝ. vñ p̄p̄riuz est igni
 sursum tendere. illuminat ad cognoscendam vitatis. iuxta illud. p̄ te
 sciamus da p̄rem nesciam⁹ atq; filiu. te vtriusq; sp̄m credamus
 om̄i tpe. Unde amo ponit m̄sio sp̄s seditq; ille ignis sup̄ sui
 gustos eoz. Beda sup̄ act⁹. q̄ dedisse dicit. ē regie p̄stis iudi
 eu. m. vel certe qz requies eius est in sanctis. Duodecimo ponit
 istius missiois effect⁹. ⁊ repleti sunt oēs sp̄s sctō. Illi sp̄s sctō
 replent. qui om̄nē mūdānū abiciūt amōre. in quib; nihil rema
 net vacuū qd sp̄s sctūs non possideat. ⁊ aperunt loqui varijs
 linguis Beda sup̄ actus. vnitatē linguaz quā sup̄bia babilo
 nis dispererat. hūilitas recollegit eccl̄e. put sp̄s sctūs dabat
 eloqui illis. Beda ibidē nō incoꝛpue sp̄s sctūs intelligit. ideo
 p̄mū linguaz donū dedisse legit homib; quib; humana sapia
 additit ⁊ docet. vt ostenderet quā facile posset sapiētis efficiere
 per sapiam dei. **L** Deinde ponit sancti sp̄s magisteriuz
 ille vos docebit omnia: Didimus. oia inquit docebit q̄ sp̄s sctūs
 sūt ⁊ intellectualia vitatis ⁊ sapie sacramēta. docebit vō nō sic
 qui artes aliq; ⁊ sapiam studio industriazq; docuere. sed q̄ si ipsa
 ars atq; doctrina ⁊ sapia vitatis sp̄s. inuisibilē mētē insinuat
 sciam diuinoꝝ: ⁊ suggeret vobis oia: suggeret h̄m Aug. .i. cō
 memorabit qz vt dicit Thoph. sp̄s sctūs ⁊ docuit ⁊ amemo
 rauit. de cuius quidē quecūq; nō dixerat eis xp̄s. tanq; nō va
 lentib; portatē. amemorauit vō quecūq; dñs dixerat. q̄ obscuri
 tatis causa vel intellectus tarditate amendare memoriē neque
 runt. Vel aliter h̄m Gre. inuisibilis sp̄s suggerere dicit. .i. sub
 mistrare. nō qz nobis sciaz ab imo inferat s; ab oculto vl̄ aliter
 suggere idē est qd inducere aut asulere aliquid agenduz. sp̄s
 ergo sanctus ita docet quecūq; vā dicta a xp̄o. qz etiā suggerē
 do consulit ⁊ induat. vt ipsius p̄cepta seruemus: q̄cūq; dixerō
 vobis: Reuera sine magisterio ⁊ etiā sine adiutorio hui⁹ sp̄s
 nec diuinā vitatem intelligē. nec p̄cepta possum⁹ huare celestia
 naz intellectus n̄ est infim⁹ in genere intelligētū p̄pter suā ob
 umbrationē. ⁊ cum reuelauit nobis dei filius quedā intelligibi
 lia tante altitudinis ⁊ pfunditatis. sicut de trinitate diuina. ⁊ in
 carnatōe vbi. que etiam angelico intellectu nisi p̄ gratiaz ma
 nifesta eē nō possunt. quap̄pter necessarius est nobis spirit⁹
 sanctus magr vitatis. vt credam⁹ et intelligamus licz ex pte
 Rursus tanta est n̄ra fragilitas. qz xp̄i p̄cepta seruare nō pos
 sem⁹ cū sup̄ omnia humane vitē p̄cepta et asuetudines ardua
 sint ⁊ difficilia. vñ necessaria est nobis suggestio sp̄s sctūs. vt
 consiliante ⁊ adiuuante legē impleamus euangelicam. Ro. 8.

Sermo

Spūs adiuvat infirmitatē nr̄am. **T**ercio ponit sc̄ifica-
tio hoīs in ordine ad primū. que asistit in pace aīoz. Aug. de
verbis dñi pax inqt̄ ē serenitas mētis. tranquillitas animi. sim-
plicitas cordis. amoris vinculū. amorq̄ caritatis. Ista pax est p̄
sp̄s sc̄m. qui habitare facit vnanimis in domo de q̄ dicit: pacē
relinquo vobis: Aug. pacē inqt̄ reliqt̄ in hoc seculo. in qua ma-
nētes hostem vnam⁹. ⁊ etiā diligim⁹ inuicē. vñ dicit hostez re-
pellas lōgius rē. Relinquūt hoies heredib⁹ suis bona ista tpa-
lia. x̄ps vero discipulis reliqt̄ pat̄sdonū. q̄ nihil melius repit̄
istius pacis auctor est sp̄s sc̄m cui dicit hostē repellas longius
pacē meā do vobis: in futuro seculo qñ sine hoste regnabimus
vbi nūq̄ dissentire poterim⁹. nā vt dicit Au. licz p̄ sp̄s sc̄m ve-
ram pacē in p̄ntē habere possum⁹. plena tñ nō erit nisi in futuro
seculo. qz adhuc peccam⁹. Itē qz iō pacē hēmus. qz credim⁹ qz
inuicē diligam⁹ nec tñ patent nobis adinuicē cogitacōes. h̄ in
futuro seclō erit plena pax ablata oī pturbacōe pct̄i ⁊ visa di-
lectō cordis itima: nō quō mūd⁹ dat ego do vob: aug. mūda-
ni inqt̄ hoies mūdi amatores p̄p̄ta dāt sibi pacē vt sine mole-
stia mūdo p̄fruant q̄ nō ē pax vā x̄ps vō dat pacē adūsa mūdi
sine perturbatione tollātur.

Secunda pars **A**

Secundo cū dicit Nō turbet ostendit qm̄ dulcē sp̄ri-
tusand⁹ asoletur mestos de absentia x̄pi. et pegri-
natione vite p̄ntis. ⁊ q̄tuoz tanguat. Primo em̄ tol-
lit turbacōem ⁊ formidmē: nō turbet cor v̄m: tur-
bari quidē poterāt de absentia x̄pi. h̄ hanc pturbacōem aufert
cōsolatio sp̄s sc̄m: nec formidet. timere poterāt sine x̄po duce
p̄secutiones iudeoz. ⁊ mūdi aduersitates. sed sp̄s sc̄m eos
confortauit. p̄s. sp̄s oris eius omnis virtus eoz. nā Petrus
qui ante aduentū huius sp̄s negauit x̄pm vnius mulieris vo-
ce percussus accepto sp̄s sc̄m libere cōfessus est coram principib⁹ ⁊
omni p̄plo. Secundo ostendit qz ita recedebat ab eis qz tñ manebat
apud eos: audistis qz ego dixi vobis vado: sc̄z subtrahē-
do corpalem p̄ntiam moriendo ⁊ resurgēdo. celos ascendendo:
et venio ad vos: dixit em̄ p̄lus qz si quis diligit me. ego ⁊ p̄
ad euz veniemus. nō igit̄ debebant turbari nec formidare. qñ
sit deserere oculos. vt nō desereret cor. **D** Nota qz sola
dilectio ē. que x̄pm facit venire ad nos. et eē p̄ntem cordi nō-
nō quidē imaginaria visione. h̄ vera sue diuinitatē p̄ntia quēcūq̄
em̄ amam⁹ v̄tute dilectōis p̄ntē nobis facim⁹. qz ut dicit Ber-
de acc̄p. ⁊ disp̄. nō ē p̄ntior sp̄s nr̄. vbi animat q̄ vbi amat.
nisi fortī magis putemus esse vbi inuitus ex necessitate tenetur